

Utenriksdepartementet

Strategi

Strategi for Norges samarbeid med Verdensbanken 2026–2030

Strategi for Norges samarbeid med Verdensbanken 2026-2030

Innhold

Forord.....	5
1 Innledning.....	6
Overordnede mål for Norges samarbeid med Verdensbanken	8
Om Verdensbanken	8
2 Norske bidrag gjennom Verdensbanken.....	11
Kjernestøtte	12
IDA som verktøy i kampen mot fattigdom, ulikhet og globale utfordringer.....	12
Øremerket støtte gjennom fond	13
Trustfond.....	13
Financial Intermediary Funds (FIF)	14
Oppfølging av Riksrevisjonens gjennomgang av fond i Verdensbanken	14
Oppfølging og synliggjøring av resultater	15
3 Tverrgående og tematiske prioriteringer	16
Likestilling.....	16
Menneskerettighetsbasert utvikling	17
Antikorrupsjon.....	17
Klima og natur	18
Energi	19
4 Partnerskap og videreføring av reformer	21
Partnerskap og allianser for å fremme norske prioriteringer	21
Reform av styringsstrukturen i Verdensbanken	22
Samarbeid med IMF, FN, sivilt samfunn og andre multilaterale banker	23
Samarbeid med Verdensbanken på landnivå	24
Norske ansatte i Verdensbanken	24
5 Prioritere støtte til sårbare og konfliktberørte kontekster	26
Ukraina	27
Palestina	28
6 Nasjonal ressursmobilisering, gjeld og privat sektor	29
Nasjonal ressursmobilisering	29
Gjeld	30
Mobilisering av privat kapital.....	30
Jobbskaping.....	31
Samarbeid med norske private aktører	31
7 Verdensbankens rolle som kunnskapsaktør	33

Forord

Utviklings- og bistandsfeltet har endret seg dramatisk det siste året. Internasjonal finansiering av offisiell utviklingshjelp (ODA) har blitt kraftig redusert. Samtidig er vi vitne til stormaktsrivalisering og store politiske endringer i de internasjonale utviklingsorganisasjonene. Dette skjer samtidig som behovene for internasjonal utviklingshjelp øker.

I denne situasjonen er det viktig for Arbeiderparti-regjeringen å sørge for at vi får mest mulig ut av hver bistandskrone. Verdensbanken er den største enkeltmottakeren av norsk bistand. Bankens finansieringsmodell bidrar til en flerdobling av utviklings- og klimafinansiering tilgjengelig for mottakerland. Det er også i norsk interesse at Verdensbanken forblir en sentral utviklingsaktør som jobber med å utrydde fattigdom, redusere ulikhet og håndtere globale utfordringer.

Det er et grunnleggende prinsipp for norsk utenriks- og utviklingspolitikk å bygge opp under folkeretten gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid. Det multilaterale systemet, opprettet og utbygget etter andre verdenskrig, utfordres av økt geopolitisk og geoøkonomisk polarisering. Det er betydelige kutt i finansieringen og press mot omforente normer slik de for eksempel er nedfelt i bærekraftsmålene.

Kombinasjonen av de store og raske endringene i internasjonal utviklingspolitikk, og viktigheten av Verdensbanken som Norges største enkeltmottaker av norsk bistand, taler for at Arbeiderparti-regjeringen ser på Norges arbeid med Verdensbanken med et nytt blikk for å etablere våre prioriteringer på lang sikt. I tillegg har Riksrevisjonen anbefalt at Utenriksdepartementet utvikler en helhetlig og langsiktig strategi for bistand gjennom fond i Verdensbanken. Anbefalingen følges opp, men Arbeiderparti-regjeringen vil med denne strategien også belyse helheten i Norges samarbeid med Verdensbanken.

Norge vil at Verdensbanken skal fortsette å være en spydspiss for det som er bankens hovedmandat: utrydde fattigdom, redusere ulikhet og håndtere globale utfordringer som klimaendringer. Arbeiderparti-regjeringen skal videre arbeide for at Verdensbanken leverer effektiv bistand der institusjonsbygging, jobbskaping, mobilisering av privat kapital og kamp mot ulovlig kapitalflyt er viktige målsetninger.

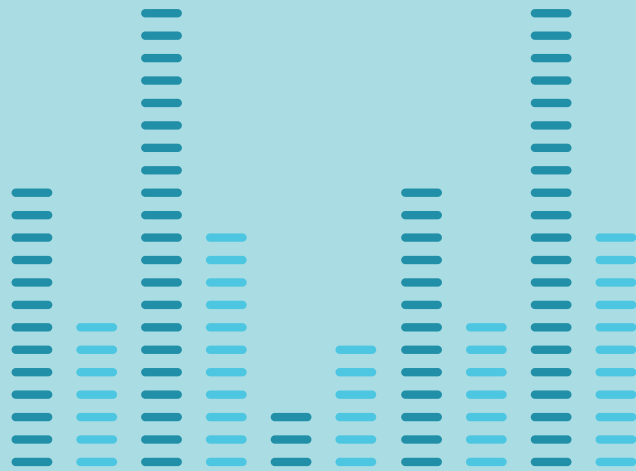
Vi ser at norske politiske prioriteringer er under press. Demokrati, likestilling, seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), inkludering, mangfold og klimaarbeid kan ikke tas for gitt. Disse prioriteringene vil fortsette å være viktige for Norge i samarbeidet med Verdensbanken, i allianse med andre.

Med denne strategien vil vi tydeliggjøre hvordan Norge skal arbeide med Verdensbanken frem mot 2030. Siden 1945 har Verdensbanken vært blant Norges viktigste samarbeidspartnere i utviklingspolitikken. Det er et samarbeid som har stått støtt i skiftende tider. Denne strategien skal bidra til at dette samarbeidet leverer på norske interesser og mål også de neste årene.

Utviklingsminister, Åsmund Aukrust
Oslo, 20. mars 2026

1

1 Innledning

Denne strategien etablerer prioriteringer for Norges samarbeid med Verdensbanken frem mot 2030. Strategien skisserer hvordan Norge vil jobbe for å styrke Verdensbankens sentrale rolle som global utviklingsaktør, i tråd med Verdensbankens mandat om å utrydde fattigdom, redusere ulikhet og håndtere globale utfordringer, inkludert klimaendringer.

Verden står overfor omfattende humanitære og utviklingsmessige utfordringer forårsaket av konflikter, klimakrise og økonomisk ustabilitet. De færreste av FNs bærekraftsmål vil bli nådd innen 2030. Alle land har selv ansvar for egen utvikling, og bistand alene har aldri vært nok for å nå bærekraftsmålene. Samtidig har mangel på tilstrekkelig klima- og utviklingsfinansiering bidratt til en tillitskrise mellom det globale sør og nord. Det er behov for videreføring av reformer av det multilaterale systemet for å sikre best mulig effekt av tilgjengelig finansiering, samt skape mer rettferdige, inkluderende, troverdige, ansvarlige og legitime institusjoner.

Samtidig som behovene øker, har flere store, tradisjonelle giverland kuttet betydelig i sine bistandsbudsjetter. Det forventes at nedgangen i offisiell utviklingsbistand vil vedvare. For mange giverland koples bistanden tettere til egeninteresser, bl.a. migrasjon og økonomisk og nasjonal sikkerhet. Landskapet for offisiell utviklingsbistand har blitt mer fragmentert. Antallet bistandsaktører og initiativer har økt, samtidig som stadig mer

bistand kanaliseres utenom myndighetsstrukturer. Dette øker kompleksiteten, belaster mottakerland med høye transaksjonskostnader og reduserer bistandseffektiviteten.¹

Mot dette bakteppet er Verdensbanken helt sentral i arbeidet for å nå bærekraftsmålene, og for å motvirke fragmenteringen av bistanden. Verdensbanken er den største enkeltkanalen globalt for multilateral finansiering av utvikling og klimatiltak.² De siste årene er det gjennomført omfattende reformer i Verdensbanken for å utløse mer utviklings- og klimafinansiering, og oppnå best mulig resultater på landnivå. Bankens finansieringsmodell bidrar til en flerdobling av utviklings- og klimafinansiering tilgjengelig for mottakerland. Verdensbanken er en sentral aktør i det multilaterale systemet i kraft av sine store finansielle ressurser, gjennom sin rolle som rådgiver til myndigheter, og som kunnskapsleverandør. Det er derfor i Norges interesse å støtte Verdensbankens innsats mot fattigdom og klimaendringer.

Verdensbanken spiller en viktig rolle i partnerland ved å bygge kapasitet og støtte styresettreformer som bidrar til å styrke finans- og gjeldsforvaltning, nasjonal ressursmobilisering og tilrettelegge for private investeringer. Verdensbanken vil spille en avgjørende rolle for finansiering av utvikling i tiden fremover, i tråd med slutt-erklæringen fra den fjerde finansiering for utvikling-konferansen i Sevilla i 2025. Verdensbanken jobber i samspill med Det internasjonale pengefondet (IMF), regionale utviklingsbanker, FN, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) og andre aktører, og har som FN og IMF et tilnærmet globalt medlemskap.

Samarbeidet i Verdensbanken preges av den samme polariseringen som vi ser i det multilaterale systemet for øvrig. Norge har over flere tiår vært en pådriver for å styrke Verdensbankens arbeid med særlig klima og likestilling. Dette har gitt resultater. Samtidig utfordres nå dette arbeidet. Denne strategien skisserer hvordan Norge vil jobbe for å opprettholde Verdensbankens tydelige utviklings- og klimaprofil i årene fremover.

Strategiens overordnede mål for samarbeidet med Verdensbanken presenteres under. Kapittel 2 omtaler norske bidrag gjennom Verdensbanken, kapittel 3 strategiske prioriteringer i samarbeidet, kapittel 4 påvirkning gjennom partnerskap og allianser, kapittel 5 støtte til sårbare- og konfliktberørte land, kapittel 6 samarbeid om mobilisering av nasjonale ressurser, gjeld og privat kapital, og kapittel 7 Verdensbanken som kunnskapsaktør.

Strategien gjelder for perioden 2026–2030. Seksjon for utviklingspolitikk og multilaterale banker har hovedansvar for oppfølgingen. Det vil gjennomføres en intern midtveis-gjennomgang i 2028.

¹ World Bank, 2022. *Understanding Trends in Proliferation and Fragmentation for Aid Effectiveness During Crisis*.

² I 2025 bidro Verdensbanken med 118,5 mrd. USD i utviklings- og klimafinansiering hvorav 29 pst. gikk til Afrika sør for Sahara. 48 pst. av Verdensbankens finansiering gikk til klima eller klimarelevante investeringer.

Overordnede mål for Norges samarbeid med Verdensbanken

- Fremme multilateralt samarbeid for felles løsninger på globale utfordringer ved å styrke Verdensbankens sentrale rolle som utviklings- og klimaaktør.
- Sikre gjennomslag for norske prioriteringer innen likestilling, klima, natur, fornybar energi og matsikkerhet.
- Prioritere bistand til lavinntektsland for å bekjempe fattigdom og ulikhet.
- Prioritere økt kjernestøtte til IDA, i samspill med øremerket støtte gjennom fond.
- Fremme videre reformer i Verdensbanken, for å sikre langsiktig finansiell bærekraft og styrke legitimitet, representativitet og effektivitet.
- Støtte Verdensbankens arbeid i sårbare og konfliktberørte kontekster.
- Videreføre støtte til Ukraina gjennom Verdensbanken, med vekt på reformer for EU-medlemskap, langsiktig gjenoppbygging og støtte til privat sektor.
- Styrke Verdensbankens arbeid med nasjonal ressursmobilisering, ansvarlig og bærekraftig gjeldsforvaltning, og mobilisering av privat kapital for utvikling.
- Støtte Verdensbankens prioritering av jobbskaping, med vekt på bekjempelse av ulikhet, anstendig arbeid, likestilling og grønn omstilling.
- Styrke god rapportering, synlighet og formidling av resultater.

Om Verdensbanken

Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF) ble opprettet under *Bretton Woods*-konferansen i 1944, der 44 land, inkludert Norge, var samlet for å etablere et nytt internasjonalt økonomisk system etter andre verdenskrig. Norge er grunnleggende medlem og medeier³ i Verdensbanken, som har nært universelt medlemskap med 189 medlemsland.⁴ Utviklingsministeren representerer Norge i bankens guvernørstyre, som samles under det felles årsmøtet til Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF) hver høst. Norge er representert i Verdensbankens styre med felles styrerepresentant med de andre nordiske og de baltiske landene. I perioden 2024-2028 er det Sverige som representerer nordisk-baltisk valgkrets i styret, som møtes flere ganger ukentlig i Washington DC. I perioden 2029-2030 vil et av de baltiske landene representere kretsen.

³ Per august 2025 er Norges eierskap i Verdensbankgruppen som følger: IBRD (0,62 pst.), IFC (0,72 pst.), IDA (1,07 pst.), MIGA (0,67 pst.).

⁴ Følgende land er ikke medlem av Verdensbanken: Andorra, Cuba, Liechtenstein, Monaco og Nord-Korea. Heller ikke Palestina er medlem av Verdensbanken.

VERDENSBANKGRUPPEN⁵ BESTÅR AV:

- **IBRD:** Den internasjonale banken for gjenoppbygging og utvikling (*International Bank for Reconstruction and Development*). Den opprinnelige Verdensbanken. Gir lån til mellominntektsland og kredittverdige lavinntektsland.
- **IDA:** Det internasjonale utviklingsfondet (*International Development Association*). Gir subsidierte lån og gavebistand til de 78 fattigste landene.
- **IFC:** Det internasjonale finansieringsinstituttet (*International Finance Corporation*). Verdensbankens privatsektorarm. Yter lån og garantier, og investerer egenkapital i private bedrifter i lav- og mellominntektsland.
- **MIGA:** Verdensbankens garantiinstitutt (*Multilateral Investment Guarantee Agency*). Tilbyr garantier for å fremme mobilisering av privat kapital til utviklingsland.
- **ICSID:** Det internasjonale senteret for løsning av investeringstvister (ICSID).⁶ (International Centre for Settlement of Investment Disputes)

⁵ Verdensbankgruppen refererer til IBRD, IDA, IFC, MIGA og ICSID (*International Centre for Settlement of Investment Disputes*). Heretter vil «Verdensbanken» brukes som betegnelse i teksten, med mindre det er snakk om enkelte av Verdensbankinstitusjonene (f.eks. IDA).

⁶ Nærings- og Fiskeridepartementet har ansvar for oppfølging av ICSID, som ikke omtales nærmere i denne strategien.

FAKTABOKS 1

Verdensbankens finansieringsmodell

IBRD: Finansieres gjennom kapitalinnskudd, der medlemsland kjøper aksjer i banken i tråd med fastsatte kvoter på bakgrunn av lands relative styrke i verdensøkonomien. Kun en brøkdel av aksjekapitalen betales inn kontant fra medlemslandene, størstedelen er garantikapital som landene lover å betale dersom banken ikke klarer å oppfylle egne gjeldsforpliktelser. IBRD har aldri trukket på disse. Den siste kapitaløkningen i IBRD ble gjennomført i perioden 2018-2023, hvor Norge bidro med 461,5 mill. kr. i innbetalt kapital og om lag 4 mrd. kr. i garantikapital. Norge bidro i 2025 også med 250 mill. kr. i hybridkapital, et innovativt finansieringsinstrument som kategoriseres som kapitalinnskudd.

IBRDs høye kredittverdighet (AAA) gjør det mulig for IBRD å låne inn penger i det internasjonale obligasjonsmarkedet til lav kostnad, og dermed få et langt større utlånsvolum enn hva som er innbetalt («multiplikatoreffekten»). IBRD viderelåner til mellominntektsland og enkelte kredittverdige lavinntektsland på gunstigere vilkår enn det de samme landene ville måtte betale i markedet. IBRDs avkastning dekker Verdensbankens (IBRD og IDAs) driftskostnader, styrker bankens finansielle reserver, og muliggjør en årlig overføring av midler til IDA (783 mill. USD i finansåret 2025). Siden IBRD ble opprettet i 1944 har medlemslandene betalt inn omtrent 23 mrd. USD i kapital, som ifølge Verdensbankens tall har gjort det mulig å låne ut mer enn 500 mrd. USD på gunstige vilkår. Med dette anslår Verdensbanken at hver USD i kapitalinnskudd over en 10-årsperiode utløser om lag 10 USD i utlån til mellominntektsland.

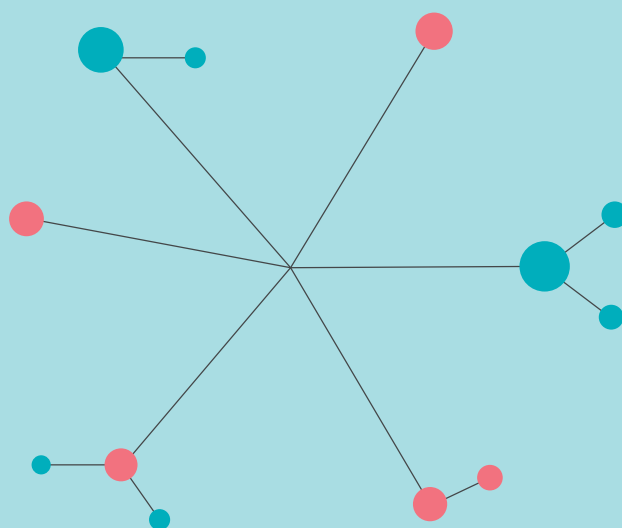
IFC: Finansieres på samme måte som IBRD gjennom kapitalinnskudd, som gir grunnlag for videre innlånning i markedet basert på IFCs høye kredittverdighet. Norge bidro med 383,2 mill. kr. i siste kapitaløkning i 2020-2025.

IDA: Gir sterkt subsidierte lån og gavebidrag til de fattigste landene. Subsidieringen finansieres av giverland, samt en årlig overføring fra IBRDs overskudd. IDA må derfor ha giverpåfyllinger hvert tredje år. Hver bistandskrone til IDA utløser om lag 3,5 kroner i utlån og gavefinansiering.⁷ Denne multiplikatoreffekten oppnås ved at giverlandsbidragene suppleres med løpende resirkulering av tilbakebetalinger fra låntakerlandene, innhenting av kapital gjennom obligasjonslån i internasjonale kapitalmarkeder (basert på IDAs høye kredittverdighet – AAA), og overføringer fra IBRD. I perioden 2026-2028 bidrar Norge totalt med over 5 mrd. kroner til IDA.

MIGA: Ble finansiert gjennom bidrag fra medlemsland ved etablering i 1988. Siden har det ikke vært behov for ytterligere kapitalpåfylling.

⁷ IDA 20 Retrospective. Verdensbanken, 2026.

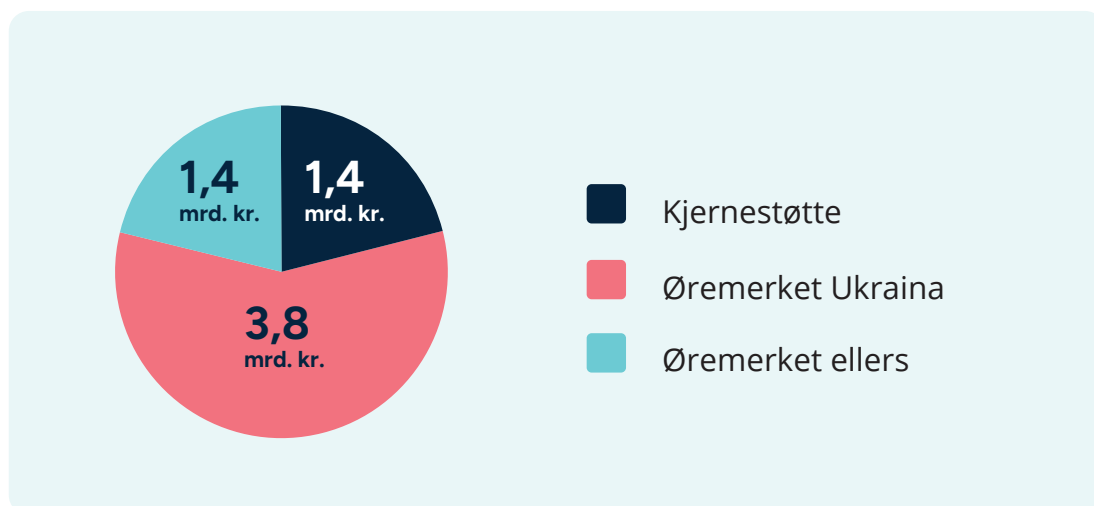
2

2 Norske bidrag gjennom Verdensbanken

Verdensbanken er den største enkeltmottakeren av norsk bistand. Norge bidro i 2024 med 6,6 mrd. kr. til Verdensbanken, kanalisert som kjernestøtte (1,4 mrd. kr.) og bidrag til tematiske og landbaserte fond (øremerket støtte, 5,2 mrd. kr.), hvorav en betydelig andel gikk til Ukraina (3,8 mrd. kr.) Se figur 1.

Figur 1 Norske bidrag til Verdensbanken i 2024 (i mrd. kr.)

Kjernestøtte

Kjernestøtte er frivillige, ikke-øremerkede midler som gis til multilaterale organisasjoner, slik at organisasjonene kan bruke ressursene i henhold til eget mandat, prosedyrer og fremforhandlede prioriteringer. Å gi multilaterale partnere kjernestøtte er en overordnet ambisjon i norsk bistand. Det er avgjørende for finansiering av organisasjoners mandat og hovedoppgaver. Det motvirker fragmentering av bistanden, og gir fleksibilitet til å samordne ressurser, sikre strategisk retning og støtte opp om mottakerlands nasjonale planer. Norge følger opp kjernestøtte gjennom aktivt styrearbeid i multilaterale organisasjoner som Verdensbanken. Riksrevisjonen anbefalte i sin gjennomgang av fond i Verdensbanken⁸ at mer av norsk bistand til Verdensbanken bør kanaliseres som kjernestøtte.

Kjernestøtte til Verdensbanken bidrar til effektiv bruk av knappe ressurser, ved å flerdoble kapitalen som kan lånes ut til utviklings- og klimaformål (se faktaboks). Utviklingsbistand er et knapphetsgode, og mange givere ser til Verdensbanken som en effektiv kanal. Etter press fra særlig G20, har Verdensbanken de siste årene gjennomført omfattende reformer for å øke sin utlånskapasitet, gjennom optimalisering av egenkapital og finansiell innovasjon. Norge har støttet dette, under forutsetning av forsvarlig tilnærming til risiko og at bankens høye kredittverdighet opprettholdes.

I 2024 utgjorde kjernestøtten til Verdensbanken 22 pst. av total norsk støtte til Verdensbanken og 2,5 pst. av total norsk bistand samme år. Kjernestøtte er kostnadseffektivt og følges opp gjennom Norges deltakelse i Verdensbankens styre, samt i styringsstrukturen for IDA. For perioden 2026-2028 er støtten til IDA økt med 50 pst. sammenlignet med forrige treårsperiode. Samtidig har den øremerkede støtten til Verdensbanken økt betraktelig siden 2022, primært på grunn av sivil støtte til Ukraina kanalisert gjennom fond i Verdensbanken. Frem mot 2030 vil det tas grep for å dreie norsk finansiering til Verdensbanken mer mot kjernestøtte. Samtidig forventes det at den totale sammensetningen av finansieringen gjennom Verdensbanken fortsatt vil preges av behovet for øremerket støtte til land som Ukraina og Palestina, samt andre prioriterte satsinger.

IDA som verktøy i kampen mot fattigdom, ulikhet og globale utfordringer

Verdensbankens fond for de fattigste landene (IDA) er et viktig verktøy for å bekjempe fattigdom og ulikhet, og fremme utvikling i tråd med bærekraftsmålene. IDA tar utgangspunkt i landenes egne prioriteringer, samtidig som giverland legger føringer gjennom tematiske prioriteringer fastsatt i påfyllingsforhandlinger hvert tredje år. IDA støtter investeringer i helse, utdanning, sosiale sikkerhetsnett, klima (særlig tilpasning), matsikkerhet, naturressurser, biologisk mangfold, godt styresett og infrastruktur. Jobbskaping, finansforvaltning, sårbarhet, konflikt, private investeringer og likestilling er tverrgående temaer. IDA bidrar til statsbygging, gjeldshåndtering og offentlige tjenester.

IDA gir sterkt subsidierte lån og gavebistand til de fattigste landene (se faktaboks 1). IDAs evne til å gi gavebistand er avhengig av solide giverbidrag, som de siste årene har flatet ut.

⁸ Riksrevisjonen. Dokument 3:4 (2021-2022).

Over tid svekker dette IDAs kredittverdighet og dermed mulighet til låneopptak i kapitalmarkedene, som igjen vil gi lavere volum og økende press på subsidierte lån og gavebistand. Fremover må det prioriteres tydeligere hvilke land som får de gunstigste vilkårene. Norge vil fortsatt prioritere de fattigste samt sårbare og konfliktberørte land.

Økningen i Norges kjernebidrag til IDA 2026–2028 befester IDA som en sentral kanal for norsk bistand. Regjeringen vil frem mot 2030 arbeide for ytterligere økning. Bidraget i 2026–2028 inkluderer 600 mill. kroner i mykt øremerket støtte til matsikkerhet i de fattigste landene. Norge vil også arbeide for at støtte til andre prioriteringer kanaliseres gjennom IDA som kjernestøtte, helst uten slik øremerking.

Øremerket støtte gjennom fond

Samtidig som denne strategien anbefaler at kjernestøtte prioriteres, er det flere gode grunner til at deler av norsk bistand gjennom Verdensbanken er øremerket. Norge gir øremerkede bidrag til trustfond i Verdensbanken til prioriterte temaer og geografiske områder. Trustfond tilfører Verdensbanken ressurser til å oppnå spesifikke mål, drive frem nye satsinger, og støtte programmer på landnivå. I 2024 bidro Norge med finansiering til 32 trustfond i Verdensbanken, inkludert i IFC og MIGA. Dette utgjorde 79 pst. av den totale norske støtten kanalisert gjennom Verdensbanken. Statistikken preges av at Verdensbanken er den største kanalen for sivil bistand til Ukraina, primært kanalisert gjennom øremerkede bidrag til tre Ukraina-trustfond.⁹ Norge kanaliserte i 2024 også 3,3 mrd. kroner til ni *Financial Intermediary Funds* (FIFer) administrert av Verdensbanken. FIFer er uavhengige fond med egne styrever, der Verdensbanken opptre som forvalter (*trustee*) og ofte også vertskap for fondenes sekretariat. Støtten til FIFer kommer i tillegg til den øremerkete støtten til trustfond i Verdensbanken, omtalt i figur 1.

Trustfond

Trustfond er partnerskap mellom Verdensbanken og givere. Disse fondene finansierer mye av bankens kunnskapsproduksjon og faglige rådgivning til medlemsland, og understøtter bankens kjerneoperasjoner. Det er gode eksempler på at trustfondfinansiering bidrar til å bedre resultatene gjennom IDA, blant annet innen helse og utdanning.¹⁰ Videre bidrar trustfond til å drive frem endringer i Verdensbanken over tid. Trustfond knyttet til likestilling- og menneskerettighetsarbeid, støttet av Norge, er eksempler på dette. Trustfond gjør det mulig for Verdensbanken å yte bistand når utlånsevnen er begrenset, som i land i konflikt, og til land som ikke er medlemsland (f.eks. Palestina). I IFC og MIGA benyttes trustfond for å avlaste risiko for å investere i krevende markeder, gjennom mekanismer for blandet finansiering.

Norsk støtte til trustfond dekker også prioriterte områder som styresett, likestilling, energi, helse, matsikkerhet og digitalisering. Eksempelvis har Norge i en årrekke støttet trustfondet *Energy Sector Management Program* (ESMAP), som utgjør et viktig kunnskaps-

⁹ I 2024 ble 41 pst. av norsk sivil bistand til Ukraina kanalisert gjennom fond i Verdensbanken, primært Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund.

¹⁰ *Global Financing Facility for Women, Children and Adolescents* (GFF), initiert av Norge, er et godt eksempel på et trustfond som bidrar til økt allokering av IDA-midler til mødre og barnehelse på landnivå. Norge støtter også *Global Partnership for Education* (GPE), en FIF i Verdensbanken.

grunnlag særlig for bankens opptrapping av investeringer i fornybar energi. Gjennom ESMAP, bidrar Norge til å påvirke banken på et område som er særlig viktig for oss.

Det er økt erkjennelse både i Verdensbanken og blant givere at det er for mange fond, og at det kan være høye kostnader og administrasjon knyttet til disse. Reformen er gjennomført for å samordne og redusere antall trustfond i Verdensbanken. Samtidig er flergiverfond også en måte å motvirke fragmentering, sett i forhold til rene bilaterale innsatser, og styrke Verdensbankens kjerneoperasjoner. I det videre vil Norge jobbe for at støtte til trustfond tydeligere bidrar til å understøtte og forbedre bankens virksomhet innenfor våre prioriterte områder.

Financial Intermediary Funds (FIF)

FIFer etableres for å samordne internasjonal støtte til temaer eller sektorer som krever store investeringer, som klima og pandemiberedskap, og for å koordinere og administrere støtte til land og områder med prekære finansieringsbehov, som Ukraina og Gaza. Samtidig som FIFer samordner støtte, bidrar det økende antallet av finansieringsmekanismer til en fragmentert finansieringsarkitektur som kan være krevende for mottakerland å forholde seg til. Et annet ankepunkt mot FIFer er at de i mindre grad låner i markedet (multiplikatormodellen) og dermed ikke øker volumet av tilgjengelig utviklingsfinansiering på samme måte som kjernestøtte til Verdensbanken.

Det pågår diskusjoner om effektivisering av FIFer for å sikre bedre samordning med Verdensbankens øvrige aktiviteter, og for å styrke mobiliseringen av privat kapital. Norge støtter dette. I det videre vil Norge vurdere hvorvidt en større andel av den norske støtten til FIFer i Verdensbanken i stedet kan kanaliseres som kjernestøtte til Verdensbanken. Gitt den politiske betydningen internasjonalt av støtte til klima- og miljøkonvensjonenes finansielle mekanismer som Det grønne klimafondet (GCF), Det globale miljøfondet (GEF) og Fondet for tap og skade (FRLD) vil Norge likevel fortsatt bidra til disse fondene. Verdensbanken er kun fondsforvalter for disse (*trustee*) og har ikke operativt ansvar for driften av fondene.

Oppfølging av Riksrevisjonens gjennomgang av fond i Verdensbanken

Riksrevisjonen undersøkelser av fond i Verdensbanken fra 2021 anbefalte tettere oppfølging av resultater og kostnader i fond.¹¹ Siden har UD og Norad gjort en omfattende gjennomgang av støtte til fond både i og utenfor Verdensbanken. Norad har utviklet et kriterierammeverk for vurderinger av fond, med styrkede retningslinjer for vurderinger med vekt på relevans, og utviklings- og kostnadseffektivitet. Rammeverket inkluderer retningslinjer om at eventuell ny støtte til nye eller eksisterende fond skal vurderes opp mot alternative kanaler, inkludert kjernestøtte. Plan for utfasing av støtten (exit-strategier) skal inkluderes. I tråd med anbefaling om at mer av den norske bistanden til Verdensbanken kanaliseres som kjernestøtte, vil Norge systematisk vurdere kjernestøtte til IDA som alternativ kanal for øremerkede sektorinnsatser gjennom fond.

¹¹ Riksrevisjonen. Dokument 3:4 (2021-2022).

Oppfølging og synliggjøring av resultater

Verdensbanken har gode oppfølgingssystemer, sikringsmekanismer og systemer for åpenhet og ansvarliggjøring. Banken har tatt grep for å forbedre og forenkle resultatrapportering, og jobber aktivt med synliggjøring og kommunisering av resultater. Dette gjelder også for fond, der resultater måles i henhold til egne resultatrammeverk, koblet til Verdensbankens overordnede målsetninger. Organisasjonen for evaluering av multilaterale institusjoner, MOPAN, gir Verdensbanken rangeringen «tilfredsstillende» på oppnåelse av resultater, effektive leveranser og relevans for partnerne.¹² I det videre vil Norge fortsette å vektlegge oppfølging og synliggjøring av resultater i samarbeidet med Verdensbanken på landnivå, og oppfordre til bruk av kunnskap om resultater for læring og effektivisering av innsatser. Det vil arbeides for økt kunnskap om Verdensbanken og synliggjøring av resultater også i Norge.

Verdensbanken har iverksatt reformer for forenkling og effektivisering, med mål om raskere og bedre resultater på landnivå. Reformen av Verdensbankens retningslinjer for ivaretagelse av sosiale og miljømessige forhold er en del av dette. Verdensbanken har gode sosiale- og miljømessige sikringsmekanismer, inkludert krav om at banken skal støtte sine medlemsland i arbeidet med å oppfylle forpliktelser knyttet til menneskerettigheter.¹³ Samtidig oppleves kravene tidvis som rigide og tidkrevende. Norge støtter reformene for forenkling og effektivisering, med forbehold om bevaring av bankens kunnskapsbaserte tilnærming, gode systemer for åpenhet og ansvarliggjøring, og videreføring av strenge krav til sosiale og miljømessige sikringsmekanismer.

REGJERINGEN VIL:

- Øke kjernestøtten til IDA og systematisk vurdere kjernestøtte til IDA som alternativ kanal for sektorinnsatser og støtte gjennom trustfond og FIFer.
- Iverksette styrkede retningslinjer for støtte til nye fond og for utfasing av støtte, med vektlegging av konsentrasjon, bistands- og kostnadseffektivitet.
- Sikre gjennomslag for norske prioriteringer i IDA som tar hensyn til IDA-landenes egne behov. Verne om finansiering på fortsatt gunstige vilkår til de fattigste og mest gjeldstyngede landene.
- Bidra til god resultatrapportering, oppfølging og bedre synlighet rundt resultater, både i kjernestøtten og i støtten gjennom trustfond og FIFer.
- Støtte effektivisering og reduksjon av antall trustfond.
- Sikre god koordinering og samordning mellom øremerket støtte og kjernestøtte, gjennom tett oppfølging i styringsgrupper og i Verdensbankens styre.

¹² MOPAN (Multilateral Performance Network) Assessment Report 2023. World Bank (IDA and IBRD). "Satisfactory" er nest høyeste rangering.

¹³ World Bank Environmental and Social Framework.

3

3 Tverrgående og tematiske prioriteringer

I perioden frem mot 2030 vil Norge arbeide for å støtte videreføring av Verdensbankens ledende rolle som utviklings- og klimaaktør, i tråd med gjeldende visjon, og jobbe målrettet med Verdensbanken for å hindre tilbakeslag på prioriterte områder som likestilling og menneskerettigheter, antikorupsjon, klima, natur og fornybar energi.

Likestilling

Mangfold, inkludering og likestilling er under press. I tråd med Regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og kjønnslikestilling (2023–2030) er likestilling en politisk føring og tematisk prioritet i samarbeidet med Verdensbanken. Bankens oppdaterte likestillingsstrategi for 2024–2030 vektlegger kvinner som ledere, finansiell inkludering og bekjempelse av kjønnsbasert vold. Norge støtter strategien og tar opp likestilling i styringsdialogen. Med utgangspunkt i handlingsplanen og Bærekraftsmålene vil Norge fremme kvinners rettigheter og lesbiske, homofile, bifile og transpersoners (LHBT+) menneskerettigheter, og systematisk integrere kjønnsperspektiv i alle sektorer.

Likestilling, SRHR og kamp mot kjønnsbasert vold var norske prioriteringer i IDA21-forhandlingene (sluttført desember 2024). Norge vil fortsette å fremme seksuell og reproduktiv helse og rettigheter i Verdensbankens arbeid og styrke integrering i helsesystemer. Innsatsen må være særlig målrettet i sårbare og konfliktberørte land, der kvinner er mest utsatt. Norge vil arbeide for full integrering av likestilling i

Verdensbankens strategi for sårbarhet, konflikt og vold. Norge vil videre fremheve bruk av kunnskap og kjønnsdelte data, støtte forskning og oppfordre til samarbeid med lokale kvinneorganisasjoner og sivilsamfunn. Dette skal sikre målrettede tiltak og styrke åpenhet og ansvarlighet.

Menneskerettighetsbasert utvikling

Menneskerettigheter er ikke et eget tematisk område i Verdensbankens arbeid, men bankens rammeverk for miljømessige og sosiale sikringsmekanismer refererer til menneskerettighetene. Norge har i lengre tid gitt øremerket støtte til Verdensbankens menneskerettighetsfond (*Human Rights Trust Fund*), som ble etablert for å fremme og styrke integreringen av menneskerettigheter på tvers av bankens virksomhet. Norge vil fortsette arbeidet for å styrke menneskerettigheter som en integrert del av Verdensbankens operasjoner, inkludert gjennom etterlevelse av miljømessige og sosiale sikringsmekanismer.

FAKTABOKS 2 Human Rights Trust Fund

Human Rights Trust Fund (HRTF) er et flergiverfond opprettet for å styrke forståelsen og anvendelsen av menneskerettighetsprinsipper i Verdensbankgruppens arbeid. Fondet bidrar med kompetanseheving og faglig rådgivning til ansatte, og finansierer menneskerettighetsinitiativer gjennom tilskudd administrert av banken. En nylig gjennomført ekstern evaluering konkluderte med at HRTF er den eneste dedikerte ordningen i Verdensbanken som fremmer menneskerettighetsprinsipper. Fondet fungerer dermed som en viktig forankring for menneskerettigheter i banken, og gir et dedikert rom for å sikre integrering av menneskerettigheter i analyser og aktiviteter. Evalueringen viser at HRTF har bidratt til å fremme sentrale prioriteringer i banken, inkludert i rammeverket for sosiale og miljømessige sikringsmekanismer, samt retningslinjer for grupper i sårbare situasjoner. I tiden fremover vil fondet rette innsatsen mot jobbskaping, med fokus blant annet på arbeidsstandarder og arbeidstakerrettigheter, kvinners økonomiske deltakelse samt inkludering av minoriteter og migranter i arbeidsmarkedene.

Antikorrupsjon

Verdensbanken er en viktig aktør i arbeidet med å forebygge og bekjempe korrupsjon, særlig gjennom å styrke offentlig forvaltning og fremme styresettreformer. Verdensbanken legger særlig vekt på fire elementer, som er i tråd med Norges prioriteringer: i) fremme systemer og registre for reelle rettighetshavere for å styrke åpenhet og bekjempe ulovlig kapitalflyt; ii) forbedre systemer for offentlige anskaffelser; iii) styrke rettsstaten, inkludert institusjoner for offentlig kontroll og ansvarliggjøring,

samt sivilsamfunnets deltakelse, og iv) bedre bruk av data og teknologi. Økte investeringer på dette området kan gi stor gevinst i effektivitet og resultatoppnåelse. Ambisjonene på antikorrupsjon gjenspeiles imidlertid ikke tilstrekkelig på tvers av organisasjonen og heller ikke i ressursbruk. Det er behov for tettere oppfølging og integrering av antikorrupsjon gjennomgående i Verdensbankens innsatser, inkludert gjennom øremerket støtte til fond, og særlig knyttet til korrupsjonsutsatte sektorer. Forutsigbare og fungerende institusjoner og regelverk er også helt grunnleggende rammevilkår for private investeringer og jobbskaping. I tråd med veileder for Norges internasjonale innsats mot korrupsjon, skal Norge skal være en pådriver for at institusjoner som FN, Verdensbanken og IMF i større grad setter antikorrupsjon på dagsordenen i sin dialog med land. Norge vil jobbe med likesinnede i styret for å stille krav om at Verdensbankens anti-korrupsjonsstrategi oppdateres og følges opp.

Klima og natur

Styrking av Verdensbankens klimaarbeid har vært en strategisk prioritering for Norge i en årrekke gjennom kjernestøtten, arbeidet i styret, og gjennom øremerkede bidrag til klimafond. Kampen mot klimaendringer er en integrert del av Verdensbankens kjernemandat. Verdensbanken har i dag en målsetning om at 45 pst. av totale utlån skal gå til klima- og klimarelevante tiltak, likt fordelt mellom utslippsreduksjon og klimatilpasning, og at alle operasjoner skal være i samsvar med målene og prinsippene for Parisavtalen. Norge vil være en sterk stemme for klima i Verdensbanken, og stille krav om at målene opprettholdes, og jobbe for en forlengelse av gjeldende klimahandlingsplan til og med 2030.¹⁴ Norge vil jobbe systematisk sammen med andre likesinnede for å sikre at Verdensbanken viderefører sin tydelige klimaprofil, både i styret og i samarbeidet gjennom støtte til fond.

Norge vil arbeide for økt åpenhet om Verdensbankens metodologi for måling av klimafinansiering. Klimatilpasning og forebygging av naturkatastrofer gjennom varslingsystemer prioriteres høyt fra norsk side, inkludert gjennom øremerket støtte til fond. Verdensbanken vil være en sentral partner for å nå de nye kollektive klimafinansieringsmålene (*New Collective Quantified Goal on Climate Finance*). Et viktig verktøy er landplattformer som samler nasjonale myndigheter, multilaterale banker, privat sektor og sivilsamfunn rundt lands egne klimamål. Norge vil fremme bruk av markeds-mekanismer under Parisavtalens artikkel 6 og mobilisering av privat sektor for å utvikle og skalere kostnadseffektive klimaløsninger i samarbeid med Verdensbanken. Norge støtter også Verdensbankens arbeid med å redusere metanutslipp, inkludert fra faking.

Norge vil være en pådriver for at Verdensbankens virksomhet fremmer målene i Naturavtalen¹⁵, og for at klimaarbeidet ses i sammenheng med bevaring av natur og biomangfold, inkludert gjennom satsinger på tropisk skog, naturbaserte klimaløsninger, bærekraftig landbruk og havforvaltning. Bruken av naturbaserte løsninger bør utvikles og styrkes for å bidra til positive endring for utslippsreduksjoner, klimatilpasning og biomangfold. Norge vil fortsatt prioritere samarbeid med Verdensbanken om bevaring av tropisk skog, blant annet gjennom øremerket støtte til fond og implementeringen

¹⁴ Det er foreløpig uklart om Verdensbankens klimahandlingsplan vil forlenges utover juni 2026. Verdensbankens ledelse bekrefter at bankens klimaambisjoner opprettholdes uavhengig av dette.

¹⁵ *Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework*.

av det nye *Tropical Forest Forever Facility*¹⁶, etablert på COP30 med norsk støtte. I tråd med tilnærmingen og agendaen til det internasjonale Havpanelet ledet av Norge og Palau, vil Norge arbeide for at Verdensbanken viderefører innsatsen for bærekraftig havforvaltning, ved å koble politikkreformer, kunnskapsarbeid og finansiering på landnivå, og mobilisere privat kapital.

Energi

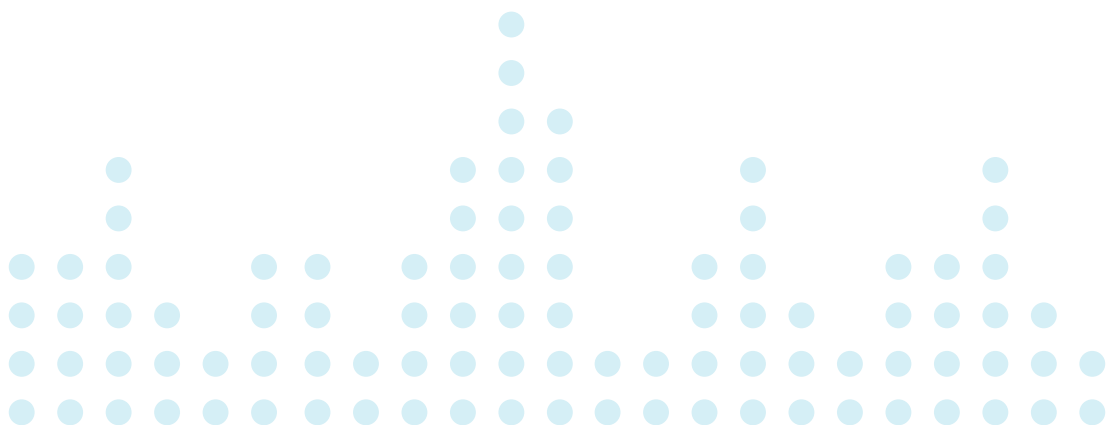
Tilgang til energi er en viktig prioritering for Verdensbanken, som i samarbeid med Afrikabanken har et ambisiøst mål om å gi 300 millioner mennesker i Afrika tilgang til elektrisitet innen 2030 (*Mission 300*). Samarbeidet med Verdensbanken om energitilgang, inkludert ren matlagning og fornybar energi, er en sentral prioritering for Norge, inkludert gjennom kjerne støtte til IDA og øremerket støtte til flegiverfondet ESMAP, støttet over flere tiår. Norge vil styrke samarbeidet med Verdensbanken om energitilgang, med vekt på fornybar energi, inkludert vannkraft, og ren matlagning. Norge vil fremme fornybar energi som den foretrukne og mest kostnadseffektive løsningen. Sterk norsk støtte til Mission 300 vil videreføres, med fokus på samordning og synergier med øvrig norsk energibistand til regionen, herunder blant annet Energi for utvikling-programmet. Dialog med Verdensbanken om samarbeid knyttet til statsgarantiordningen for fornybar energi og utvikling av virkemidler for å øke investeringer fra privat sektor vil videreføres.

Verdensbankens nye tilnærming til energiinvesteringer, fremlagt i 2025, åpner for økte investeringer i gass og kjernekraft, etter påtrykk fra enkelte aksjonærer og etter etterspørsel fra mottakerland. Styret har vært delt i dette spørsmålet. Norge er åpen for at banken finansierer gasskraft, karbonfangst og lagring (CCS) og bruk av gass til ren matlagning (LPG), gitt samsvar med målene og prinsippene for Parisavtalen. I disse spørsmålene er det ulike synspunkter innenfor nordisk-baltisk valgkrets, som samlet har en restriktiv holdning til finansiering av fossil energi. Norge er også åpen for finansiering av kjernekraft, forutsatt nært samarbeid med Det internasjonale atomenergibyrået (IAEA) i alle faser.

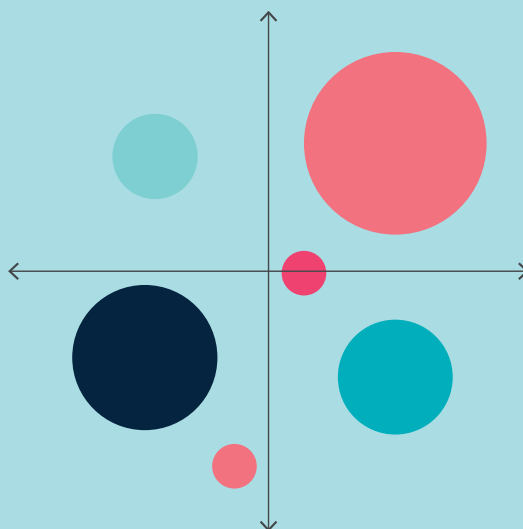
¹⁶ Norge støtter «Scaling Climate Action by Lowering Emissions» (SCALE) er Verdensbankens paraplyfond for resultatbasert klimafinansiering. Fondet inkluderer en pillar for naturbaserte løsninger. TFFF er et nytt initiativ som skal mobilisere privat kapital på en innovativ måte og sikre forutsigbare, langsiktig finansiering til bevaring av tropisk regnskog. TFFF er etablert som en FIF i Verdensbanken.

REGJERINGEN VIL:

- Sikre gjennomføringen av Verdensbankens likestillingsstrategi med vektlegging av kvinners økonomiske deltakelse og seksuelle og reproduktive helse og rettigheter.
- Styrke menneskerettigheter som en integrert del av Verdensbankens operasjoner, inkludert gjennom etterlevelse av miljømessige og sosiale sikringsmekanismer.
- Styrke oppfølging og integrering av anitkorrupsjon på tvers av Verdensbankens innsatser, og oppfordre til oppdatering av Verdensbankens anti-korrupsjonsstrategi.
- Stille tydelige forventninger til at Verdensbanken viderefører sine operasjoner i tråd med vedtatte klimaambisjoner, inkludert klimafinansieringsmål på 45 pst. og at bankens virksomhet er i tråd med og fullt ut fremmer målene i Parisavtalen.
- Arbeide for at bankens virksomhet fremmer målene i Naturavtalen og Havpanelets prinsipper for bærekraftig havforvaltning.
- Støtte Verdensbankens arbeid med klimatilpasning, inkludert klimatilpasset landbruk, og forebygging av konsekvensene av klimarelaterte naturkatastrofer gjennom helhetlig og varslingsbasert innsats.
- Videreføre samarbeidet med Verdensbanken om *Mission 300* for økt tilgang til elektrisitet og rene kokeovner i Afrika sør for Sahara, gjennom kjernestøtte og øremerket støtte, og gjennom Energi for utvikling-programmet og statsgaranti-ordningen for fornybar energi.

4

4 Partnerskap og videreføring av reformer

Norge jobber for gjennomslag for norske prioriteringer i dialog med Verdensbankens ledelse, gjennom styrearbeid og allianser med andre. Godt samspill mellom UD og berørte departementer, Norad og utenriksstasjoner er avgjørende, sammen med dialog med sivilsamfunn, forskningsmiljøer og privat sektor. Norges betydelige bidrag til Verdensbanken er et godt utgangspunkt for dialog og påvirkning også på landnivå.

Partnerskap og allianser for å fremme norske prioriteringer

De nordiske og baltiske landene er Norges viktigste alliansepartnere i Verdensbanken. De åtte landene har felles styrerepresentasjon, og i tillegg til styrerepresentanten er alle representert med en rådgiver ved det stedlige nordisk-baltiske styrekontoret i Washington DC. Styrekontoret følger det daglige styrearbeidet i Verdensbanken og arbeider for å påvirke bankens ledelse på prioriterte områder for valggruppen, som klima, likestilling og nasjonal ressursmobilisering. Samarbeidet mellom de nordiske og baltiske landene er nært også på hovedstadsnivå, med felles strategiske prioriteringer som i stor grad samsvarer med norsk politikk. Samtidig finnes politiske skillelinjer som krever kompromissvilje.

Verdensbankens største eier, USA, har siden 2025 gitt uttrykk for ønsket om at Verdensbanken skal konsentrere innsatsen om kjerneoppgaver knyttet til økonomisk

vekst, jobbskaping og energitilgang, med vekt på alle energikilder. Mens deler av dette sammenfaller godt med norske prioriteringer, utfordrer USAs endrede holdning til klima, likestilling og mangfold etablerte mål og rammeverk i Verdensbanken, og står i motsetning til holdningene blant flertallet av Verdensbankens styrerepresentanter, inkludert den nordisk-baltiske og de andre europeiske.

Russlands folkerettsstridige krig mot Ukraina undergraver selve essensen i en multilateral verdensorden basert på folkeretten, og har ført til store humanitære lidelser og materielle ødeleggelser. Krigen påvirker også samarbeidet blant medlemmene i Verdensbanken, hvor Russland er fullverdig medlem. De nordiske og baltiske landene er pådrivere for sterkt og fordømmende språk om Russlands krigføring i ministererklæringene fra IMFs og Verdensbankens vår- og årsmøter, mens andre har vært villige til å inngå kompromisser i omtalen. Siden fullskalainvasjonen i 2022, har det følgelig ikke vært mulig å komme til enighet om ministererklæringer fra vår- og årsmøtene. Verdensbanken og IMF er konsensusdrevne organisasjoner, og det er svært uvanlig å ikke komme til enighet om slutterklæringer, som gir viktige styringssignaler på helheten i institusjonenes virke. Det er ønskelig å komme tilbake i et spor hvor konsensuserklæringer er mulig.

I en tid preget av verdikamp, er samarbeid med likesinnede i styret, som oftest europeiske land, viktigere enn før. For å motvirke polarisering og øke tilliten til det multilaterale systemet, er samarbeid på tvers av regioner avgjørende. Her spiller det nordisk-baltiske styrekontoret en viktig rolle, blant annet i dialog med afrikanske styrerepresentanter, hvor nordisk-baltisk valgkrets har troverdighet gjennom våre høye IDA-bidrag. Allianser med mellominntektsland vektlegges, som med Brasil om klima og skog, samt med nye og voksende giverland som Kina og Gulf-landene. Norge ønsker at flere land investerer mer i IDA, og tar dette opp i dialogen med nye givere. Dette er ikke uten utfordringer. Nye givere som kommer inn, kan også ha andre posisjoner enn Norge og likesinnede på områder som for eksempel likestilling og klima. I det videre vil Norge fortsette alliansebygging med vekt på multilateralisme, respekt for folkeretten og bekjempelse av fattigdom og ulikhet.

Reform av styringsstrukturen i Verdensbanken

Verden er betydelig endret siden *Bretton Woods*-institusjonene ble opprettet for over 80 år siden. Også styringsstrukturene for banken er endret siden opprettelsen, og inkluderer eksempelvis tre afrikanske styrerepresentanter.

Verdensbanken har et apolitisk mandat, som betyr at beslutninger skal tas basert på økonomiske betraktninger, ikke politisk grunnlag.¹⁷ Samtidig som banken er en konsensusdrevet institusjon, har medlemmene ulik stemmevekt og innflytelse. Stemmevekt i Verdensbanken fastsettes på bakgrunn av lands relative styrke i verdensøkonomien, bidrag til IDA og såkalte «grunnstemmer», som fordeles til alle medlemslandene. Det gjennomføres jevnlige justeringer av stemmevekten (hvert femte år). De siste gjennomgangene har imidlertid ikke resultert i vesentlige justeringer. Norge mener at endringer i styringsstrukturen er nødvendig for å sikre legitimitet, som understreket i FNs Fremtidspakt, slutterklæringen fra den fjerde finansiering for utviklingskonferansen

¹⁷ IBRD Articles of Agreement.

i Sevilla, og i G20-erklæringer. Dette er også viktig for å sikre at banken fortsetter å være en foretrukket partner for låntakerland.

USA er Verdensbankens største aksjonær,¹⁸ etterfulgt av Japan. Kina, verdens nest største økonomi, er sterkt underrepresentert i Verdensbankens styre, basert på den omforente modellen for fordeling av stemmevekt. USA motsetter seg at Kina får økt innflytelse i banken og ønsker at bankens långivning til Kina utfases. Kina på sin side søker økt innflytelse i Verdensbanken, men har møtt motbør. Dette var noe av bakgrunnen for at Kina i 2015 tok initiativ til å etablere en helt ny utviklingsbank – *Asian Infrastructure Investment Bank* (AIIB) – som i dag har mer enn 110 medlemsland, inkludert Norge, og der Kina har den største aksjeandelen. Etableringen av *New Development Bank* (NDB) også kalt BRICS-banken, med hovedkvarter i Shanghai, er et annet eksempel på at Kina og fremvoksende økonomier etablerer «Verdensbankkopier» i misnøyen over at disse landene ikke får økt innflytelse i Verdensbanken.

Norge støtter kravet om reformer gjennom en gradvis justering av stemmevekt for underrepresenterte land, inkludert Kina, med særlig vektlegging av økt innflytelse for afrikanske lavinntektsland i Verdensbankens styre. I tråd med dette støtter Norge også reformer som går utover rene stemmevektjusteringer for å øke innflytelsen til lavinntektsland (for eksempel gjennom kapasitetsbyggingstiltak for afrikanske styre-representanter.

Verdensbanken har alltid blitt ledet av en amerikaner. Norge, sammen med andre likesinnede, jobber for at Verdensbankens ledelse, inkludert president, velges basert på kvalifikasjoner, hvor flere kandidater fra ulike regioner og med ulike kjønn, vurderes.

Samarbeid med IMF, FN, sivilt samfunn og andre multilaterale banker

Som del av det multilaterale fellesskapet er det viktig at Verdensbanken samarbeider effektivt og med klar arbeidsdeling med andre multilaterale utviklingsbanker, IMF og FN-systemet. IMF har ansvar for makroøkonomisk overvåking og kortsiktig finansiering, mens Verdensbanken tilbyr langsiktige utviklingsløsninger. De koordinerer tett i gjeldsarbeid, krisehåndtering og landstrategier, blant annet gjennom felles rammeverk for gjeldsbærekraft og reformprogrammer. Samarbeidet mellom Verdensbanken og IMF er sentralt for global økonomisk stabilitet og utvikling. Norge støtter et sterkt og strukturert samarbeid basert på tydelig arbeidsdeling. Utviklingsbankene har, med påtrykk fra G20, tatt grep for å bli et «bedre, større og mer effektivt» system, med vekt på klimainnsats, samfinansiering, mobilisering av privat sektor og resultater. Reform og tydelig arbeidsdeling må fortsette.

Verdensbanken vektlegger god arbeidsdeling med FN, både i utviklingsarbeid, humanitær innsats og med FNs politiske organer. På hovedkvarternivå er samarbeidet forankret i toppledelsen med halvårige møter om strategiske prioriteringer.

¹⁸ USA har 16,07 % stemmevekt i IBRD, og 9,77% stemmevekt i IDA. Til sammenligning har Norge 0,61% stemmevekt i IBRD (3,17 % samlet nordisk-baltisk), og 1,07% (5,64% samlet nordisk-baltisk) stemmevekt i IDA.

Det er i 2025/26 satt i gang reformer av FN-systemet gjennom UN80 Initiative. Bedre samhandling med utviklingsbankene er en del av dette arbeidet. I sårbare- og konfliktberørte situasjoner er Verdensbanken ofte avhengig av FNs tilstedeværelse, politiske innsikt og mandat. I områder hvor det ikke er mulig å jobbe gjennom nasjonale myndigheter, er FN sentrale som iverksetter av prosjekter støttet av Verdensbanken. Det er rom for bedre samarbeid og arbeidsdeling mellom Verdensbanken og FN. Sentrale elementer for å oppnå dette er deling av og samarbeid om analyser, forpliktende deltakelse i koordineringsfora og systematisk dialog mellom FNs stedlige koordinator og Verdensbankens landrepresentant.

Sivilsamfunnsorganisasjoner spiller en viktig rolle i ansvarliggjøring av Verdensbanken i gjennomføringen av prosjekter og programmer på landnivå, i tråd med rammeverket for sosiale- og miljømessige sikringsmekanismer. Lokalt besitter sivilsamfunnsorganisasjoner kunnskap som Verdensbanken kan dra nytte av. I sårbare og konfliktberørte situasjoner hvor gjennomføring av aktiviteter gjennom myndighetene ikke er mulig, kan sivilsamfunnsorganisasjoner bidra som gjennomførere av aktiviteter. Norge støtter godt samspill mellom Verdensbanken og sivilsamfunnsorganisasjoner. UD vil videreføre den nære dialogen med norske sivilsamfunnsorganisasjoner om samarbeidet med Verdensbanken.

Samarbeid med Verdensbanken på landnivå

Norge er en betydelig bidragsyter til Verdensbankens innsats på landnivå, både gjennom kjernestøtten og gjennom landbaserte og tematiske fond. Bedre synliggjøring av norske bidrag gjennom Verdensbanken kan bidra til samarbeid og synergier med Norges øvrige innsatser på landnivå, samt gi Norge profilering for våre bidrag til Verdensbanken. I det videre vil Norge jobbe for økt oppfølging av Verdensbankens innsats på landnivå for å sikre effektivt samarbeid og koordinering, i tråd med partnerlands egne prioriteringer. Her spiller utestasjonene en viktig rolle ved å følge opp dialogen med Verdensbanken, og sikre god koordinering med både partnerlands og Norges prioriteringer. Her spiller utestasjonene en viktig rolle ved å følge opp dialogen med Verdensbanken, og sikre god koordinering med både partnerlands og Norges prioriteringer.

Norske ansatte i Verdensbanken

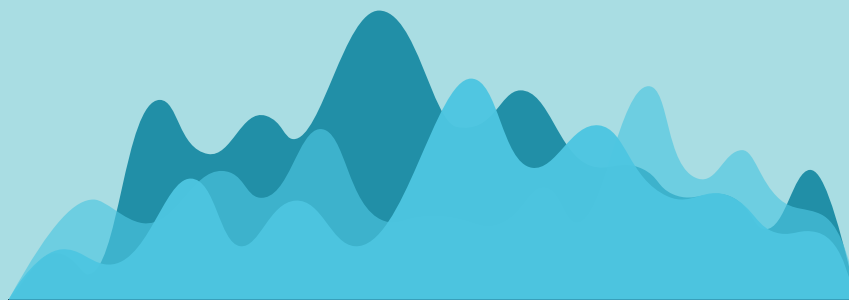
UDs handlingsplan for rekruttering av norske borgere til Verdensbanken (2024-2026) har som mål å fremme rekruttering av nordmenn til Verdensbanken. Norge har i lang tid vært underrepresentert i Verdensbankgruppen sett i forhold til norske finansielle bidrag. Per desember 2025 er det 52 nordmenn i banken med fast eller midlertidig stilling, inkludert norskfinansierte sekonderte og juniorekspertene. Arbeidet med rekruttering av norske borgere til Verdensbanken vil prioriteres videre, i tråd med handlingsplanen, som forlenges til 2030.

REGJERINGEN VIL:

- Fremme norske prioriteringer, inkludert likestilling, klima, mangfold og inkludering gjennom samarbeid med likesinnede og nordisk-baltisk valggruppe.
- Støtte krav om styresettreformer i Verdensbanken gjennom en gradvis justering av stemmevekt for underrepresentert land, og reformer for økt innflytelse for særlig afrikanske lavinntektsland i Verdensbankens styre.
- Jobbe for god kjønnsbalanse i Verdensbankens styre og i Verdensbankens toppledelse.
- Oppnå bedre ressursbruk og resultater på landnivå gjennom samarbeid og god arbeidsdeling mellom Verdensbanken, andre multilaterale utviklingsbanker, FN og andre utviklings- og humanitære aktører, inkludert sivilsamfunnsorganisasjoner.
- Videreføre jevnlig konsultasjoner og dialog med norske sivilsamfunnsorganisasjoner om Norges samarbeid med Verdensbanken.
- Styrke samarbeid og koordinering med Verdensbanken på landnivå, inkludert gjennom norske ambassader.
- Fremme rekruttering av norske borgere til Verdensbanken.

5

5 Prioritere støtte til sårbare og konfliktberørte kontekster

Over halvparten av verdens fattigste bor i sårbare og konfliktberørte kontekster. Det er ofte i disse situasjonene bistand kan gjøre størst forskjell. Kostnaden ved å ikke handle er potensielt høy, gitt at sårbarhet, konflikt og vold truer med å reversere hardt tilkjempede utviklingsgevinster. Norge er pådriver for at Verdensbanken forblir engasjert i sårbare og konfliktberørte kontekster, og viderefører arbeidet for å redusere fattigdom og ulikhet, i tråd med sitt langsiktig utviklingsmandat og strategi for sårbarhet, konflikt og vold. Prinsippet om å «do no harm» og om å tilpasse tilnærmingen til hver enkelt landkontekst er avgjørende. Forebygging, konfliktsensitivitet og helhetlig innsats vektlegges, sammen med privat sektor og jobbskaping, som i seg selv kan ha en stabiliserende effekt. Norge støtter vektlegging av jobbskaping, bedring av rammevilkår, investeringer og utvikling av lokal privat sektor i sårbare og konfliktberørte land. Med finansiering og gode systemer for kontroll av pengestrømmer, og med mulighet til å styrke nasjonale systemer og bygge institusjonell kapasitet, er Verdensbanken en viktig samarbeidspartner i land preget av sårbarhet og konflikt. Samarbeid med nasjonale og lokale aktører er avgjørende, inkludert samarbeid med lokale sivilsamfunnsorganisasjoner og kunnskapsaktører.

Omtrent 40 pst. av IDA-midlene går til sårbare og konfliktberørte land, med særlig vekt på Afrika¹⁹. Hovedmodellen er samarbeid med myndigheter for å bygge systemer og

¹⁹ DA20 Retrospective. Verdensbanken, 2026.

institusjoner. Når det ikke er mulig, støtter Norge at Verdensbanken jobber gjennom tredjepart, som FN-organisasjoner og internasjonale sivilsamfunnsaktører.

Verdensbanken spiller også en vesentlig rolle i å støtte flyktninger og internt fordrevne i samspill med andre aktører, særlig gjennom IDA-ordningen for flyktninger og vertssamfunn. Norge støtter videreføring av dette arbeidet, som sentral del av Verdensbankens arbeid for å utrydde fattigdom og ulikhet. I tillegg er øremerket støtte til landfond avgjørende for å sikre Verdensbankens innsats i land som Afghanistan, Ukraina og Somalia. I særlig risikoutsatte områder benytter Verdensbanken oppfølging utført av eksterne konsulenter, for å forebygge korrupsjon og sikre kontroll med midlene. Dette er nødvendige tiltak, som Norge støtter, med forbehold om krav til kostnadseffektivitet.

Kvinner og jenter rammes uforholdsmessig hardt av konflikter og klimarelaterte katastrofer, men er samtidig viktige aktører for motstandsdyktighet og gjenoppbygging. Norge jobber for at Verdensbankens arbeid vektlegger likestilling, i tråd med bærekraftsmål fem om likestilling mellom kjønnene og FN sikkerhetsråds resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Norge støtter Verdensbankens arbeid med gjenoppbygging, basert på landenes egne prioriteringer og internasjonal enighet. Innsatsen skal gå fra innledende støtte til gjenoppbygging av offentlige systemer og tjenester, til langsiktig gjenoppbygging²⁰, investeringer og reformer som fremmer jobbskaping.

Verdensbanken vil i 2026 vedta en justering av strategien for innsats i sårbare – og konfliktberørte kontekster, hvor banken fortsatt er forpliktet til å forbli engasjert i krevende situasjoner, men med mer selektiv innsats. Norge og nordisk-baltisk valggruppe vektlegger videreføring av et bredt og helhetlig Verdensbankengasjement, som er avgjørende i sårbare- og konfliktberørte land i Afrika og Asia, samt konfliktberørte og land i transisjon i Midtøsten. Støtte til Ukraina står i en særstilling, med betydelige lærdommer som er overførbare til andre kontekster.

Ukraina

Verdensbanken var raskt ute med støtte etter Russlands angrepskrig og hadde i januar 2026 mobilisert totalt 88 mrd. USD i støtte til Ukraina. Verdensbanken er en hovedkanal for norsk bistand og samarbeid med Ukraina, i tråd med føringen om at norsk sivil støtte i hovedsak skal gå gjennom etablerte og internasjonalt anerkjente organisasjoner med dokumentert leveringsevne, god kapasitet og gode kontrollsystemer.²¹ Per januar 2026 hadde Norge kanalisert totalt 13 mrd. kr. i øremerket støtte gjennom Verdensbanken, hvorav over 11 mrd. kr. via *Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction* and Reform Trust Fund (URTF). Støtten går til drift av staten, kriserespons og gjenoppbygging, reformer knyttet til EU-medlemskap, samt tiltak for å støtte privat sektor gjennom IFC og MIGA.

Verdensbanken er en sentral aktør i koordineringsarbeidet for Ukraina, og bidrar med viktige analyser og tematisk kompetanse og kapasitet, i nært samarbeid med FN og

²⁰ Verdensbanken vektlegger bl.a. gjenoppbygging av offentlige systemer og tjenester, samt investeringer og reformer som fremmer jobbskaping.

²¹ Meld. St. 8 (2023–2024). Nansen-programmet for Ukraina.

andre internasjonale finansieringsinstitusjoner. Reformen for langsiktig utvikling og EU-medlemskap står sentralt. Verdensbanken har omfattende systemer for håndtering av risiko for korrupsjon og økonomisk mislighold, sikre etterlevelse av miljø og sosiale standarder, og inkludering av grupper i sårbare situasjoner. Verdensbanken er også en viktig kanal for å støtte privat sektor i Ukraina, gjennom lån og risikoavlastning, inkludert for utenlandske bedrifter som ønsker å investere i Ukraina. Norge vil videreføre støtten til Verdensbankens innsats i Ukraina.

Palestina

Verdensbanken har i over 30 år vært en viktig rådgiver for palestinske myndigheter i arbeidet med å bygge palestinske institusjoner, som er et viktig ledd i arbeidet for tustatsløsning. Verdensbanken har også vært en viktig rådgiver for Norge i tilknytning til vår rolle som leder av giverlandsgruppen for Palestina (AHLIC).

Det er avgjørende at givernes årelange investeringer i oppbyggingen av palestinske institusjoner ikke forsvinner, da dette *de facto* vil bety slutten på muligheten for en tustatsløsning. Verdensbanken har vært og er sentral for palestinske myndigheter, inkludert i oppfølging av reformarbeidet. Fortsatt støtte til palestinske myndigheter, både direkte og via multilaterale kanaler som Verdensbanken, er derfor helt sentralt.

Gjenoppbyggingen av Gaza blir en av de mest omfattende internasjonale innsatsene i årene som kommer. Verdensbanken vil kunne få en viktig rolle som rådgiver, kunnskapsleverandør og gjennom finansiering, i tett samspill med FN og andre humanitære organisasjoner og utviklingsaktører. Utover behovet for å reparere ødelagt infrastruktur vil det måtte skapes en levedyktig og bærekraftig økonomi. Dette vil kreve betydelige ressurser og pålitelige finansieringsmekanismer med gode styringsstrukturer. Et sterkt engasjement fra Verdensbanken på Gaza og Vestbredden har bred internasjonal støtte. Norge vil videreføre sitt allerede nære samarbeid med Verdensbanken og understreke nødvendighet av palestinsk eierskap og territoriell integritet.

REGJERINGEN VIL:

- Prioritere støtte til sårbare og konfliktberørte kontekster og støtte sterkt Verdensbankengasjement i tråd med Verdensbankens langsiktige utviklingsmandat.
- Vektlegge godt styresett, likestilling, styrking av institusjoner, antikorrupsjon og konfliktsensitivitet i land preget av sårbarhet og konflikt.
- Styrke innsatsen for å skape gode rammebetingelser for utvikling av privat sektor og avlaste risiko for private investeringer i sårbare og konfliktberørte kontekster.
- Oppmuntre Verdensbanken til økt tilstedeværelse i sårbare og konfliktberørte kontekster, vektlegge støtte til lokal privat sektor og jobbe gjennom tredjepart hvor nødvendig.
- Videreføre støtte til Verdensbankens arbeid i Ukraina, med vekt på godt styresett, reformer for EU-medlemskap, langsiktig gjenoppbygging og støtte til privat sektor.
- Videreføre nært samarbeid med Verdensbanken om støtte til Palestina og gjenoppbyggingen av Gaza.

6

6 Nasjonal ressursmobilisering, gjeld og privat sektor

Finansiering av utvikling må i større grad komme fra mobilisering av lands egne ressurser og privat sektor. Verdensbanken spiller en viktig rolle i å bygge kapasitet og støtte reformer som bidrar både til økt nasjonal ressursmobilisering og legger til rette for private investeringer.

Nasjonal ressursmobilisering

De nordiske og baltiske landene vektlegger behovet for å styrke Verdensbankens innsats knyttet til progressiv skattlegging, kapasitetsbygging og kampen mot korrupsjon og ulovlig kapitalflukt. Dette er i tråd med slutterklæringen fra FNs finansiering for utviklingskonferanse i 2025, som blant annet oppfordrer til å doble støtten til kapasitetsutvikling for nasjonal ressursmobilisering. Gjennom IDA har Norge tatt til orde for at Verdensbanken bør stille større krav og mobilisere mer faglig bistand til land som innhenter mindre enn 15 pst. av sitt bruttonasjonalprodukt i skatt, samt at det utarbeides nasjonale handlingsplaner for bekjempelse av ulovlig kapitalflyt.

Høyere inntekter fra naturressurser gjennom bedre skattlegging og forvaltning er et prioritert område der Verdensbanken kan dra nytte av norsk kompetanse. Verdensbanken spiller en unik rolle i å fremme nasjonal ressursmobilisering ved å koble kapasitetsbygging og finansiering av infrastruktur til den bredere reformagendaen. Verdensbanken bør ta en større rolle i å fremme integrerte løsninger på både inntekts-

og forvaltningssiden av offentlig finans. Norsk støtte til Verdensbankens arbeid med nasjonal ressursmobilisering kanaliseres primært gjennom IDA og *Global Tax Program*. I det videre vil Norge jobbe for at dette arbeidet kobles tettere med innsatsen knyttet til offentlig finansforvaltning og styresett, og for å styrke Verdensbankens funksjon som sekretariat for *Platform on Collaboration on Tax* (PCT).²²

Gjeld

Verdensbanken arbeider systematisk for å fremme åpenhet om gjeld, samt ansvarlig og bærekraftig gjeldsforvaltning. Verdensbanken kan ikke selv ettergi gjeld, da det kan svekke kredittvurderingen og gi dyrere innlån. Men løpende gjeldslette gis låntakerland gjennom initiativene *Heavily Indebted Poor Countries* (HIPC) og *Multilateral Debt Relief Initiative* (MDRI), som begge forvaltes av IDA. Ordningen varer fram til 2044. Det er ikke støtte blant giverland for en ny gjeldslettemekanisme for IDA, med unntak av fra Kina. IDA belønner land som fører en ansvarlig gjeldspolitik med økte tildelinger, og Norge har tatt til orde for at insentivene bør bli enda sterkere, inkludert for å sikre økt åpenhet. Verdensbanken krever jevnlig gjeldsrapportering fra alle sine låntakerland. Kapasitetsutvikling på gjeldsrapportering, gjeldshåndtering og planlegging etterlyses i større grad fra utviklingsland og bør inngå som en del av kapasitetsutvikling innenfor nasjonal ressursmobilisering og forvaltning. Norge skal være en pådriver for at Verdensbanken, i samarbeid med IMF, prioriterer dette.

Sluttklæringen fra Finansiering for utvikling-konferansen slår fast at FN, Verdensbanken og IMF skal samarbeide om utarbeidelsen av et globalt omforent sett av prinsipper for ansvarlige statlige låneopptak og ansvarlig långivning. Dette har vært en norsk kampsak gjennom mange år. Norge vil være pådriver for en helhetlig og enhetlig innsats i de tre organisasjonene.

Mobilisering av privat kapital

Mobilisering av privat kapital står høyt på agendaen i Verdensbanken, som vektlegger reformer for å bedre rammevilkår for privat sektor, håndtere valutarisiko, tiltrekke institusjonelle investorer, og øke bruk av garantier. IFCs strategi mot 2030 har ambisiøse mål for mobilisering av privat kapital og økte egenkapitalinvesteringer. Norge støtter dette. Samtidig er det en risiko for at høye mobiliseringsmål dreier investeringer mot markeder hvor kapitaltilgangen allerede er god, mens det er ønskelig at IFCs investeringer skal gi merverdi og størst mulig utviklingseffekt. For å sikre IFCs potensial som motor for privat sektorutvikling i utviklingsland, vil Norge stille krav til at IFC øker sine investeringer i IDA-land, med vekt på merverdi. Dette krever risikovilje og insentiver for investeringer også i mindre aktører. Privatsektorvinduet i IDA er et sentralt virkemiddel for å avlaste risiko for investeringer i de mest krevende markedene, som Norge støtter. IFCs *Social and Environmental Performance Standards* er det viktigste globale rammeverket for vurdering av sosial- og miljømessig risiko ved investeringer, for tiden under oppdatering. Norge vil jobbe for å styrke standardene.

²² Her samles de fire store multilaterale organisasjonene for koordinering av faglig rådgiving og innovative fellesløsninger på hvordan skattesystemet best benyttes til å oppnå utviklingsmål.

Verdensbanken vil tredoble sin garantivirksomhet innen 2030. Norge bidrar gjennom MIGAs fond for Ukraina, Palestina, og for investeringer i fornybar energi. Det er potensial for samarbeid med Verdensbanken knyttet til den norske statsgarantiordningen for fornybar energi. Norge vil også fortsette å støtte innovative løsninger i Verdensbanken som bidrar til storskala mobilisering av institusjonelle investorer.²³ Resirkulering av kapital gjennom slike mekanismer er et viktig mål.

Jobbskaping

Jobbskaping, med vekt på privat sektor, er Verdensbankens presidents hovedprioritering frem mot 2030. Dette er en agenda som forener aksjonærene. Arbeidsplasser for ungdom er avgjørende for å sikre økonomisk vekst, stabilitet og sosial inkludering – særlig i Afrika. Jobbskaping i formell sektor gir grunnlag for stabile og forutsigbare skatteinntekter. Investeringer i infrastruktur og kompetanse, forutsigbare rammevilkår for næringslivet, og investeringer i lønnsomme bedrifter er avgjørende for å skape bærekraftige arbeidsplasser. Støtte til små og mellomstore bedrifter (SMEer) kan bidra til jobbskaping, entreprenørskap og økonomisk vekst. Norge støtter Verdensbankens prioritering av jobbskaping, med vektlegging av rettferdig og grønn omstilling, anstendige jobber, inkludering og likestilling. Norge vil fortsette å fremme samarbeid med de regionale utviklingsbankene, som også prioriterer jobbskaping høyt.

Samarbeid med norske private aktører

Verdensbanken er en viktig samarbeidspartner for norske private aktører, som ofte finansierer prosjekter i utviklingsland med garantier og lån fra Verdensbanken, IFC og MIGA. Norges investeringsfond for utviklingsland, Norfund, har et nært samarbeid med IFC, som investeringspartner i en rekke prosjekter.

Tilbakemeldingen fra norske private aktører er at Verdensbanken spiller en sentral rolle i å sikre investeringer i stor skala i utviklingsland, og at bankens garanti- og låneprodukter, og ikke minst policy-dialog med myndighetene, er avgjørende for å avlaste risiko i krevende markeder. Samtidig gir bedrifter uttrykk for at prosesser for å sikre lån og garantier fra Verdensbanken er tungrodd og tar lang tid, og utfordrer Verdensbanken til å selv ta mer risiko for å avlaste private aktører. Fremover vil UD fortsette å være en dialogpartner for norske bedrifter om praktiske erfaringer med samarbeid med Verdensbanken og videreformidle disse i dialogen med bankens ledelse. Det er gode erfaringer med å legge til rette for møteplasser mellom norske bedrifter og Verdensbankens ledelse ved besøk til Norge, eksempelvis om muligheter for samarbeid i Ukraina. Dette arbeidet vil videreføres, i nært samarbeid med virke-middelapparatet.

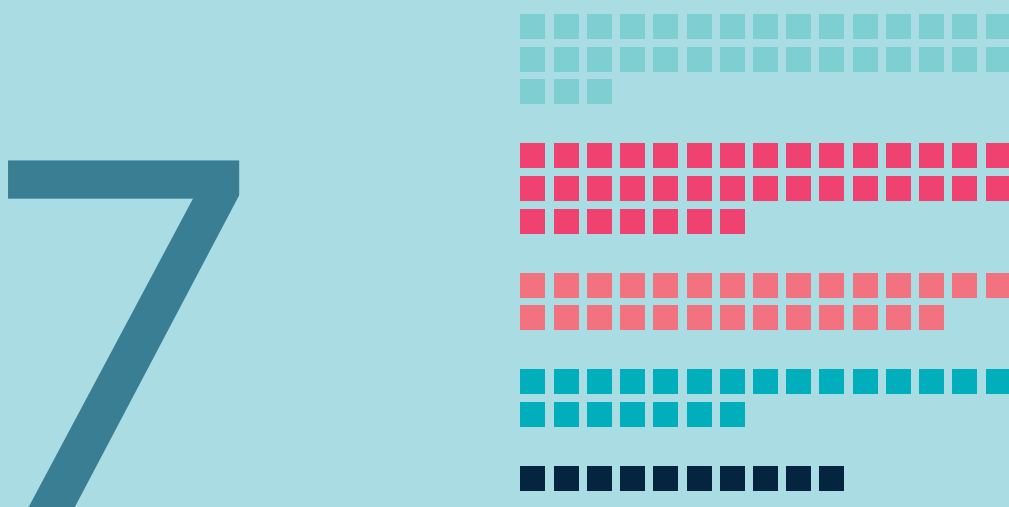
Det er potensiale for økt deltakelse fra norske bedrifter i Verdensbank-finansierte anbudskonkurranser, et marked få norske aktører er kjent med. Nylig er det gjort endringer i Verdensbankens anskaffelsesregelverk, blant annet med større vektlegging

²³ "Public Markets Mobilisation for Development", støttet av Norge, bidrar til å koble MDBer til børsnoterte markeder, inkludert børsnotering av IFCs portefølje, noe som kan bidra til storskala mobilisering av institusjonelle investorer.

av kvalitet og bærekraft i utvelgelseskriteriene. Det jobbes aktivt fra Verdensbankens side med å sikre bredere internasjonal konkurranse i anbudsprosessene. Dialog med norske aktører viser at det er interesse, men at få norske aktører når frem i anbudsprosesser på landnivå. UD og andre relevante offentlige aktører vil fortsette arbeidet med å informere om anbudskonkurranser og tilrettelegge for møteplasser mellom norske bedrifter og Verdensbanken om muligheter. Det vil også jobbes for tettere dialog med norske ambassader om erfaringer med endringer i Verdensbankens anskaffelsesregelverk på landnivå og dialog med norske bedrifter.

REGJERINGEN VIL:

- Styrke nasjonal ressursmobilisering som sentral prioritering for Verdensbankens reformarbeid, lån og kapasitetsbygging, og bidra til å styrke dette arbeidet.
- Støtte opp om Verdensbankens sentrale rolle i å fremme åpenhet om gjeld, ansvarlig og bærekraftig gjeldsforvaltning, og multilaterale gjeldsletteordninger som fungerer etter hensikten.
- Fremme samarbeid mellom FN, Verdensbanken og IMF i utarbeidelsen av et globalt omforent sett av prinsipper for ansvarlige statlige låneopptak og ansvarlig långivning.
- Stille krav til reformer i IFC for målrettet innsats for å styrke privat sektor utvikling, særlig i de mest krevende markedene, gjennom IFCs strategi mot 2030.
- Støtte Verdensbankens prioritering av jobbskaping, med vektlegging av rettferdig og grønn omstilling, anstendige jobber, inkludering og likestilling.
- Styrke bankens innsats for mobilisering av privat kapital gjennom garantisamarbeid, samt oppfordre banken til å utnytte mulighetene i markedet til å resirkulere kapital.
- Oppfordre Verdensbanken til å styrke innsatsen for jobbskaping for kvinner og unge, blant annet gjennom økt satsing på små og mellomstore bedrifter, i nært samarbeid med de regionale utviklingsbankene.
- Tilrettelegge for møteplasser og dialog mellom norske bedrifter og Verdensbanken, om muligheter for samarbeid for å fremme private investeringer i utviklingsland, inkludert gjennom Verdensbank-finansierte anskaffelser.

7 Verdensbankens rolle som kunnskapsaktør

Verdensbanken er en kunnskapsdrevet organisasjon som skaper og deler forskningsbasert innsikt om utvikling, med mål om å være ledende på feltet. Banken vektlegger å gjøre data og analyser tilgjengelig for alle. En av bankens styrker er kombinasjonen av kunnskap og finansiering. Faglig bistand er integrert i långivning og etterspurt av partnerland, inkludert Kina, noe som skiller Verdensbanken fra kommersielle långivere. Landinnsats bygger på grundige analyser, inkludert analyser som ser utvikling og klima i sammenheng. Verdensbanken, ofte i samarbeid med FN og EU, gjennomfører også grundige analyser av skader og behov i konfliktberørte områder, som i Ukraina og Palestina. Norge er pådriver for mer systematisk deling av analyser mellom FN og Verdensbanken.

Norge bidrar til kunnskapsarbeidet gjennom støtte til trustfond, men ønsker samtidig større grad av finansiering over interne budsjetter for å sikre investeringene i forskning og evaluering. Norge vil fremme effektevalueringer og læringsbaserte tilnærminger i Verdensbankens arbeid, og støtter partnerskap med forskningsmiljøer i lav- og mellominntektsland, særlig i Afrika. Norge støtter også innsats for å styrke etterspørsel og kapasitet til å bruke data og forskning i land med svake institusjoner.

Verdensbanken bygger opp kapasitet på kunstig intelligens (KI), med vekt på strategisk og ansvarlig bruk, samt utviklingseffekt. *World Development Report 2026* vektlegger KIs potensial for lavinntektsland. Norge støtter dette arbeidet og vil følge utviklingen tett frem mot 2030.

REGJERINGEN VIL:

- Støtte videreføring av Verdensbankens kunnskapsbaserte utlånsmodell.
- Fremheve Verdensbankens ledende rolle innen utvikling og utviklingsøkonomi, og trekke på Verdensbankens analyser og kunnskapsproduksjon for læring og videreutvikling av norsk bistandsinnsats hvor relevant.
- Fremme prioritering av kunnskapsproduksjon gjennom Verdensbankens kjernebudsjet.
- Være en pådriver for at effektevalueringer og læringsbaserte tilnærminger innlemmes i Verdensbankens operasjonelle arbeid.
- Følge opp Verdensbankens KI-satsing, med vekt på strategisk og ansvarlig bruk og dokumentert utviklingseffekt.

Utgitt av: Utenriksdepartementet

Bestilling av publikasjoner:

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjoner er også tilgjengelige på:

www.regjeringen.no

Publikasjonskode: E-1038 B

Design og ombrekking: Anne Leela/Konsis Grafisk

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon
03/2026 – opplag 75

